

Başvuru Numarası : 2025/795  
Toplantı Tarihi/Sayısı : 04.09.2025/247  
Karar Numarası : 2025/592  
Başvuran : T.B.  
Başvuran Vekili/ Vasisi : -  
Adres : -  
Muhatap Kurum/Kişi : Jandarma Genel Komutanlığı  
Muhatap Vekili : -  
Muhatap Adres : -

## I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın vasisi olduğu ablasının engel durumu nedeniyle yaptığı naklen atama talebinin reddedilmesinin engellilik temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddiasına ilişkindir.

## II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Ankara 8'inci Sulh Hukuk Mahkemesince, ablası A.B.'ye vasi tayin edildiğini, ablasının %82 oranında ağır engelli olduğunu, ilgili raporları ve mahkeme kararlarını başvuru dilekçesine ek olarak Kurumumuza sunduğunu,

b. 69 yaşındaki annesi ve 66 yaşındaki babasının sağlık sorunları nedeniyle ablasıyla ilgilenemediklerini, bu nedenle hem anne ve babası hem de ablasıyla ilgilenebilmek için Jandarma Genel Komutanlığına sağlık gerekçesiyle atama talebinde bulunduğunu,

c. Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesinden ablası için "*Bir başkasının güç ve yardımı olmadan yaşamını sürdüremez*" ibareli rapor aldığını ve bu raporu Jandarma Genel Komutanlığına ilettiğini, 10/5/2021 tarihli ve 31480 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Jandarma Genel Komutanlığı Subay, Astsubay ve Uzman Jandarma Atama Yönetmeliği'nin "*Sağlık nedeniyle uygulanacak esaslar*" başlıklı 45'inci maddesinde yapılan değişiklikle atama talep eden personelin ailesindeki tek çocuk veya kardeşi için tek kardeş konumunda olması şartının getirildiğini,

ç. Evli ve üç çocuklu diğer ablası H.Ö.'nün maddi geliri olmadığını, eşinin himayesinde yaşadığını ve A.B.'ye bakmak istemediğini, bu nedenle ailevi sorunlar yaşadığını, durumu Jandarma Genel

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Komutanlığına bildirdiğini, tayin işleri ile görevli birimde çalışan bir astsubayın kendisine "*Ablanı bakım evine ver*" dediğini, bu söyleme tepki gösterdiğini, Hatay 2'nci İdare Mahkemesine dava açtığını, benzer durumda bir personelin açtığı davayı kazandığını, emsal kararlara rağmen bir sonuç alamadığını,

**d.** Ağır engelli kardeşinin bakımını üstlenememesinin bir ayrımcılık teşkil ettiğini, sanki çalıştığı Kurumun aile bireylerinin bakımını kimin üstleneceğine dair karar verir durumda olduğunu, mevzuat düzenlemeleri nedeniyle mahkemelerin de bu durumu destekler nitelikte kararlara hükmettiğini, uluslararası mevzuata engel teşkil eden Yönetmelik hükümlerinin güncellenmesi gerektiğini ifade etmiş; bakmakla yükümlü olduğu engelli aile bireylerinin varlığı nedeniyle naklen atamasının Ankara iline yapılmasını, ailesinin mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

**3. Muhatap Jandarma Genel Komutanlığı alınan yazılı görüşte özetle:**

**a.** Jandarma Genel Komutanlığına mensup personelin atamalarının Subay, Astsubay ve Uzman Jandarma Atama Yönetmeliği'ne göre yapıldığını, başvuran T.B.'nin atama talebi için Jandarma Genel Komutanlığına gelerek yaptığı yüz yüze görüşmede iddia ettiği hitapların tamamen iftira olduğunu, Astsubay Tayin Şube Müdürlüğünde görevli personelin, atama talepleriyle ilgili hem yüz yüze hem de telefon görüşmelerinde yürürlükteki mevzuat çerçevesinde cevap verdiğini, başvuranın iddia ettiği hususları ispat etmesi ve hangi tarihte hangi personelle görüştüğünü kesin olarak belirtmesi gerektiğini,

**b.** Başvuranın 8/7/2022'de Hatay 2'nci İdare Mahkemesine dava açtığını, mahkemenin davayı reddettiğini, mahkeme kararının dosyada yer aldığını, Jandarma Genel Komutanlığının başvuranın kız kardeşinin rahatsızlığını gerekçe gösteren atama talebinin kabul edilmemesi işleminde mahkeme tarafından hukuka aykırılık oluşturmadığı kanaatine varıldığını, Yönetmeliğin 45'inci maddesinde sağlık nedeniyle atama esaslarının belirlendiğini, başvuranın mazeretinin söz konusu mevzuat hükümleri ile örtüşmediğini, insan hakları ihlali iddiasıyla Danıştay'a başvurup başvurmadığının sorgulanması gerektiğini,

**c.** Başvuranın Kurumumuza yaptığı müracaatla mağduriyet algısı yaratmaya çalıştığını, Jandarma Genel Komutanlığının Anayasa, kanunlar ve yönetmelikler çerçevesinde emniyet ve asayiş hizmetlerini kesintisiz yürüttüğünü, kamu görevlisinin ayrıcalıklar kadar külfet ve sorumluluklara da katlanması gerektiğini, kamu hizmetinin özelliklerinin bu sınırlamaları zorunlu kıldığını, kolluk hizmetinin kamu düzeni için hayati olduğunu, idarenin memurların görev yerlerini değiştirme takdir yetkisini kamu yararı ve hizmet gereklerine göre kullandığını,

**ç.** Atamaların ayrıcalık yaratmamasına ve personelin emsallerine göre avantaj sağlamamasına dikkat edildiğini, atama kriterlerinde bakıma muhtaç aile fertlerinin gözetildiğini, ancak aile fertlerinin bakımı için atama talebinin tek çocuk olma şartıyla sınırlandırıldığını, başvuranın bir kardeşi daha olması nedeniyle bu şartları taşımadığını, sağlık yönünden atama mevzuatına uygun personelin taleplerinin değerlendirildiğini, personelin mağdur edilmediğini, yürürlükteki mevzuatın insan haklarını ihlal ettiği iddiasının yargı makamlarının yetkisinde olduğunu, başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40 ve 45'inci maddeleri kapsamına girmediğini, Jandarma Genel Komutanlığının kanun ordusu olduğunu, keyfi işlem yapmadığını, faaliyetlerini kanun ve nizam çerçevesinde yürüttüğünü belirtmiştir.

**4. Muhatapın yazılı görüşüne ilişkin başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte:**

**a.** Jandarma Genel Komutanlığı personeli olarak devletin ve milletin bölünmez bütünlüğünü canı pahasına korumak için bu göreve talip olduğunun bilincinde olduğunu ve pişman olmadığını, mağduriyet yaratma

**Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.**

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

peşinde olmadığını, engelli ablası A.B. ve ailesinin mağduriyetinin giderilmesini amaçladığını, atama işlemlerinde eşitlik ilkesine aykırı davranıldığını,

**b.** Geline süreç dikkate alındığında ağır engelli ablasının eniştesinin evinde kalamayacağını, Jandarma Genel Komutanlığı tayin işleri ile görevli biriminde ismini hatırlamadığı bir kıdemli başçavuşun kendisine "*Ablanı bakım evine ver*" dediğini, bu diyalogun iftira sayıldığını, teşkilatın kendisini kurum ile ailesi arasında bir seçim yapmaya zorladığını, engelli ablasının yaşam, barınma ve sosyal haklarının uluslararası sözleşmelerle korunduğunu, Ankara 8'inci Sulh Hukuk Mahkemesince ablasına vasi tayin edildiğini, buna rağmen Hakkâri'deki görev yerinde ailesini yanına alamadığını,

**c.** Eşinin Ankara'da hamileyken ailesinin bakımını tek başına üstlenmek durumunda kaldığını ve yalnız mücadele ettiğini, akabinde Bolu'ya atandığını, çalıştığı teşkilatın gerçekleştirdiği atamalarda ailevi birtakım hususları göz ardı ettiğini, konuya dair Hatay 2'nci İdare Mahkemesinde Bolu'ya atanma işleminin iptal edilmesi amacıyla açtığı davanın reddedildiğini, mahkemenin Jandarma Genel Komutanlığının savunmasını esas aldığını, mağduriyetinin giderilmemesi nedeniyle hak arama yollarını kullanmaya devam ederek Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvuracağını, uluslararası sözleşmelere aykırılık teşkil eden Yönetmelik hükmünün kaldırılmasını gerektiğini,

**ç.** Kahramanmaraş'a atanan bir personelin, birden çok kardeşi olmasına rağmen benzer bir atama davasını kazandığını, Ankara 8'inci Sulh Hukuk Mahkemesinin bir kardeşi daha olduğunu bilmesine rağmen kendisini vasi tayin ettiğini, Hatay 2'nci İdare Mahkemesinin bu kararı görmezden geldiğini,

**d.** Devletine ve milletine bağlı olduğunu, meslek hayatı süresince yaklaşık 23 adet takdir belgesi aldığını, sicillerinin 90 puanın üzerinde olduğunu, çalıştığı Kurumun personel atamalarında adaletsizlik hissi uyandıran bazı atamalar gerçekleştirdiğini, engelli ablasına ve yaşlı anne ve babasına bakmasının en doğal hakkı olduğunu ifade etmiş; aile ve özel hayata saygı hakkı bağlamında mağduriyetinin giderilebilmesi için Ankara'ya atamasının yapılması talebini yinelemiştir.

**5.** Bunun üzerine; 8/4/2025 tarihli ve ... sayılı yazımız ile muhatap Jandarma Genel Komutanlığından; başvuranın dilekçesinde ifade ettiği tayin talebine ilişkin başvurunun uzlaşma ile sonuçlandırılması hakkında kabul veya ret şeklindeki görüşünü sunması talep edilmiştir.

**6.** Uzlaşma teklifine dair muhatap Kurum tarafından sunulan yazılı görüşte:

**a.** Jandarma personelinin atama işlemlerinin Jandarma Genel Komutanlığı Subay, Astsubay ve Uzman Jandarma Atama Yönetmeliği esaslarına göre gerçekleştirildiği hususuna tekrar vurgu yapılarak, başvuran Jandarma Astsubay Üstçavuş T.B.'nin 12/11/2018 tarihinde ... İl Jandarma Komutanlığında göreve başladığı, engelli kardeşinin 1983 doğumlu olduğu, 2010 yılında orta düzeyde "*mental retardasyon*" tanılı sağlık kurulu raporu alarak ailesiyle yaşamını sürdürdüğü, başvuranın 12/11/2018'den 5/10/2021'e kadar kardeşinin engeli nedeniyle atama talebinde bulunmadığı, 2022 genel atamalarında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine atanmadan önce kardeşinin engelini gerekçe göstererek Ankara'ya atama talep ettiği, kardeşinin sağlık raporunda tedavisinin Ankara dışında yapılamayacağına dair bilgi olmadığı, atama talebinin Yönetmeliğin 45'inci maddesindeki sağlık mazereti düzenlemesiyle örtüşmediği,

**b.** Jandarma Genel Komutanlığının emniyet, asayiş ve kamu düzenini sağlamak için ülkenin %90'lık

**Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.**

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA  
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899  
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:  
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yüzölçümünde görev yaptığı, bu görevleri aksaksız yürütmek için uygun yer ve zamanda yeterli personel bulundurması gerektiği, başvuranının yoğun görev ortamında kardeşine ne kadar zaman ayırabileceğinin sorgulanması gerektiği, Hakkâri'nin ailelerin birlikte yaşayamayacağı bir hizmet bölgesi olduğu iddiasının doğru olmadığı, ailesiyle görev yapan personelin bulunduğu, Hakkâri'nin olumsuz şekilde nitelendirilmesinin uygun olmadığı, Atama Yönetmeliğinin insan haklarına aykırı olmadığı, sağlık mazeretleri için pozitif düzenlemeler içerdiğini,

c. Başvuranın Hatay 2'nci İdare Mahkemesine açtığı davanın reddedildiği, mahkemenin atama işleminde hukuka aykırılık görmediği, idarenin memurların görev yerlerini kamu yararı ve hizmet gereklerine göre belirlemede takdir yetkisi olduğu, atamaların ayrıcalık yaratmamasına ve personelin emsallerine göre avantaj sağlamamasına dikkat edildiği, atama kriterlerinde bakıma muhtaç aile fertlerinin gözetildiği, ancak aile fertlerinin bakımı için atama talebinin tek çocuk veya tek kardeş şartına bağlı olduğu, başvuranın bir kardeşi daha olması nedeniyle bu kriteri karşılamadığı, işlemlerin hukuka uygun olduğu, kurumun insan haklarına aykırı işlem tesis etmeyeceğinin bilincinde olduğu ifade edilerek başvuranın iddialarının somut delillerle desteklenmediği, atama başvurusunda uzlaşma gerektirecek bir husus bulunmadığı belirtilmiştir.

### III. İLGİLİ MEVZUAT

7. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

8. Anayasa'nın "Çalışma hakkı ve ödevi" başlıklı 49'uncu maddesi şöyledir:

"Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

9. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (f) ve (i) bentlerine göre; "f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi, i) Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri" ifade eder.

10. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde "(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (...)" hükümleri yer almaktadır.

**11.** 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında ayrımcılık türleri, "a) Ayrı tutma, b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama, c) Çoklu ayrımcılık, ç) Doğrudan ayrımcılık, d) Dolaylı ayrımcılık, e) İşyerinde yıldırma, f) Makul düzenleme yapmama, g) Taciz, ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık" olarak sıralanmıştır.

**12.** 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesi şöyledir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür."

**13.** 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurumun "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

**14.** Mezkûr Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

"Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir."

#### IV. DEĞERLENME VE GEREKÇE

**15.** 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında, "Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir" hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre: "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir." hükmü uyarınca; başvurucunun, muhatap kuruma ablasının engellilik durumu nedeniyle Ankara'ya naklen atanması talebiyle yaptığı başvuruya ilişkin belgeleri dilekçesine eklediği, dolayısıyla ilgili tarafa başvuru yapma şartını yerine getirdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, başvuranın ablası A.B.'ye vasi tayin edildiğine dair mahkeme kararını ve ablasının engellilik ile sağlık durumunu gösteren raporları dilekçesi ekinde Kurumumuza

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:



sunduğu görülmüştür. Bu nedenle, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen ilgili tarafa başvuru şartının yerine getirildiği değerlendirilmiş ve başvurunun Kurum tarafından esastan incelenebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

**16.** Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 2'nci maddesi şöyledir: "*Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.*" Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin (MSHS) 2'nci maddesine göre: "*Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayırımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.*" Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "*Ayrımcılık Yasağı*" başlıklı 14'üncü maddesine göre: "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.*"

**17.** Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) 2'nci maddesine göre engelliliğe dayalı ayrımcılık; siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı kapsamaktadır.

**18.** "Engelli" kavramı, EHİS'te "Diğer bireylerle eşit koşullar altında topluma tam ve etkin bir şekilde katılımlarının önünde engel teşkil eden uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişileri içermektedir." şeklinde açıklanmakta; 7/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinde ise "Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen birey" olarak tanımlanmaktadır.

**19.** EHİS'in "Ayrımcılık yapılmaması ve eşitlik" başlıklı 5'inci maddesinde yer alan; "Taraflar Devletler herkesin hukuk önünde eşit olduğunu ve ayrımcılığa uğramaksızın hukuk tarafından eşit korunma ve hukuktan eşit yararlanma hakkına sahip olduğunu kabul eder. Taraflar Devletler engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığı yasaklar ve engellilerin herhangi bir nedene dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin bir şekilde korunmasını güvence altına alır. Taraflar Devletler eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tüm adımları atar. Engellilerin fiili eşitliğini hızlandırmak veya sağlamak için gerekli özel tedbirler işbu Sözleşme amaçları doğrultusunda ayrımcılık olarak nitelendirilmez." hükmüyle engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaklanmıştır.

**20.** 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "Ayrımcılık" başlığını taşıyan 4/A maddesi şöyledir: "*Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır. Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

*gerekli tedbirler alınır. Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez."*

**21.** 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi ile kişilerin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşit muamele görme hakkı güvence altına alınarak cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır.

**22.** Somut olayda, başvuran T.B., Jandarma Genel Komutanlığı personeli olup, engelli ablası A.B.'ye vasi tayin edilmiştir. Başvuran, ablasının bakımını üstlenme sorumluluğu ile 69 yaşındaki annesi ve 66 yaşındaki babasının sağlık sorunları nedeniyle Ankara'ya naklen atanma talebinde bulunmuştur. Başvuran, diğer ablası H.Ö.'nün maddi imkânsızlıklar ve ailevi sorunlar nedeniyle A.B.'ye bakmak istemediğini, bu nedenle bakım sorumluluğunun tamamen kendisine ait olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı tayin işleri ile görevli biriminde bir astsubayın kendisine "*Ablanı bakım evine ver*" dediğini, bu söylemin engelli bireyin bakımına yönelik duyarsız ve ayrımcı bir tutumu yansıttığını iddia etmiş, ancak söz konusu diyalogun hangi personel tarafından, ne zaman ve hangi bağlamda söylendiğine dair somut bilgi veya delil sunmamıştır. Bu nedenle, başvuran tarafından bu yönde bir beyanatta bulunduğu görülse de söz konusu iddiasını ispata yarar maddi bir delilin dosya içeriğinde yer almadığı görülmüştür.

**23.** Başvuran, Subay, Astsubay ve Uzman Jandarma Atama Yönetmeliği'nin 45'inci maddesindeki "*tek çocuk/tek kardeş*" şartının uluslararası sözleşmelere, özellikle Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'ye (EHİS) aykırı olduğunu, engelli ablasının bakım hakkının kısıtlandığını ve atama işlemlerinde eşitlik ilkesine aykırı davranıldığını öne sürmüş olup daha önce Hakkâri ve Bolu illerinde görev yaptığını, bu görev yerlerinde ailesini yanına alamadığını, eşinin Ankara'da tek başına ailenin sorumluluğunu üstlendiğini, bu durumun ailevi sorunlara yol açtığını ifade etmiştir.

**24.** Jandarma Genel Komutanlığı, atama işlemlerinin Subay, Astsubay ve Uzman Jandarma Atama Yönetmeliği'ne uygun olarak gerçekleştirildiğini, başvuran T.B.'nin atama talebinin Yönetmelik'te öngörülen sağlık mazereti şartlarıyla uyuşmadığını belirtmiştir. Yönetmelik'te, bakıma muhtaç aile fertleri için atama taleplerinin "*tek çocuk/tek kardeş*" şartına bağlı olduğu, başvuranın evli bir kız kardeşi (H.Ö.) bulunması nedeniyle bu şartı taşımadığı vurgulanmıştır. Muhatap kurum, başvuranın engelli ablası A.B.'nin bakım sorumluluğunu gerekçe göstererek 2022 genel atamalarında Ankara'ya tayin talebinde bulunduğunu, ancak 2018'den 2021'e kadar olan görev süresi boyunca, özellikle 2018 genel atama döneminde, bu mazereti öne sürmediğini ifade etmiştir. Bu durum, muhatap kurum tarafından, başvuranın Doğu veya Güneydoğu Anadolu bölgelerine atanmaktan kaçınmak için aile mazeretini sonradan ileri sürdüğü şeklinde değerlendirilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı, ülke genelinde emniyet ve asayiş hizmetlerini aksaksız yürütmek için personelini uygun yer ve zamanda görevlendirme yetkisine sahip olduğunu, bu bağlamda atama kriterlerinin nesnel, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olduğunu savunmuştur. Kurum, atama işlemlerinde kamu hizmetinin sürekliliğini ve personel arasında eşitliği sağlamayı amaçladığını, bu nedenle "*tek çocuk/tek kardeş*" şartının, ayrıcalık yaratmamak ve hizmet gereklerini karşılamak için nesnel bir kriter olarak uygulandığını belirtmiştir.

**25.** EHİS'in "*Çalışma ve İstihdam*" başlıklı 27'nci maddesine göre "*Taraf Devletler engellilerin diğer*

**Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.**

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA  
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899  
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:  
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

bireylerle eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu kabul eder. Bu hak, engellilerin, açık, bütünleştirici ve erişilebilir bir iş piyasası ve çalışma ortamında serbestçe seçtikleri bir işle hayatlarını kazanmaları fırsatını da içerir. Taraf Devletler çalışırken engelli olanlar dâhil olmak üzere tüm engellilerin çalışma hakkının yaşama geçmesini yasama çalışmalarını da içeren uygun tüm tedbirleri alarak güvence altına alır. Taraf Devletler bunların yanı sıra; ...(i) Engellilerin çalıştığı işyerlerinde makul düzenlemelerin yapılmasını sağlar. (...)" (TİHEK, B. No: 2023/909, K. No: 2024/263, 29/2/2024, para. 18).

**26.** 5378 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde de makul düzenleme kavramı ayrıca tanımlanmıştır. Buna göre makul düzenleme; engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri ifade etmektedir (TİHEK, B. No: 2022/128, K. No: 2022/494, 9/8/2022, para. 15-17)

**27.** İlaveten; bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımları bulunan memurların engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olarak yer değiştirme talebinde bulunabileceği ve makul yapma yükümlülüğünün yerine getirilmesini talep edebileceğine ilişkin bireysel başvuruya konu olmuş Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından verilen kararlar bulunmaktadır. Bu kapsamda; Fatma Deniz UZUNCUKOĞLU kararında AYM; %86 oranında engelli, kendi başına hayatını idame ettiremeyen babasının vasisi olan başvuranın zorunlu çalışma süresini doldurduktan sonra yakın çevredeki gümrük idarelerinden birine atanma talebi bulunmasına rağmen İzmir'den Ağrı'ya atanmasını aile hayatına saygı hakkı bağlamında değerlendirerek ihlal kararı vermiştir (AYM, *Fatma Deniz Uzuncukoğlu*, B. No: 2021/59520, K. No: 10/1/2024).

**28.** Kamu hizmetlerinin sürekliliği ve aksamadan yürütülmesi, idarenin anayasal yükümlülüklerindendir (AYM, *Ayşe Nortçu*, B. No: 2019/39998, 8/12/2022, para. 28). Jandarma Genel Komutanlığı gibi kolluk hizmetleri sunan bir kurum, Türkiye'nin %90'lık yüzölçümünde emniyet ve asayiş sağlamak için personelini uygun yer ve zamanda görevlendirme yetkisine sahiptir. Atama Yönetmeliği'nde yer alan "tek çocuk/tek kardeş" şartı, personel arasında eşitliği sağlamayı ve kamu hizmetinin gereklerini yerine getirmeyi amaçlayan nesnel bir kriter olarak değerlendirilmektedir.

**29.** 6701 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi ve EHİS'in 2'nci maddesi uyarınca, makul düzenleme, engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını sağlamak üzere ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri ifade eder. Makul düzenleme yapmama, ayrımcılık türlerinden biri olarak kabul edilmiştir. Ancak, makul düzenlemenin sağlanması, idarenin mali ve idari yükümlülükleri ile kamu hizmetinin gerekleri arasında bir denge gerektirir. Somut olayda, başvuranın atama talebi, ablasının engellilik durumu nedeniyle makul düzenleme kapsamında değerlendirilmiş, ancak Jandarma Genel Komutanlığı, kamu hizmeti gerekleri ve personel planlaması çerçevesinde bu talebi reddetmiştir. Başvuran, engelli ablasının bakımının Ankara'da daha etkin olacağını iddia etmişse de ablasına ait sağlık kurulu raporunda veya sunulan diğer belgelerde ablasının tedavisinin yalnızca Ankara'da sağlanabileceği gerekçesini destekleyen tıbbi bir gerekçenin varlığının bulunmadığı anlaşılmıştır.

**30.** 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesine göre, ayrımcılık yasağının ihlali iddiasında bulunan başvuranın, iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareler ve karine oluşturan olgular sunması gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA  
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899  
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:  
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>



AIHM kararlarına göre, bu emarelerin yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu olması veya maddi olguların çürütülememesi gerekir (AIHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147). Başvuran, "*Ablanı bakım evine ver*" şeklindeki söylemin ayrımcı olduğunu iddia etmiş, ancak bu iddianın somut delillerle desteklenmemesi nedeniyle ayrımcılık teşkil ettiği sonucuna ulaşamamıştır. Ayrıca, atama talebinin reddedilmesinin engellilik temelli bir ayrımcılık oluşturduğuna dair somut bir delil veya karşılaştırılabilir bir durumda farklı muamele yapıldığına ilişkin bir emare bulunmamaktadır.

**31.** AYM'ye göre kamu görevlisi statüsü, kişiye belirli ayrıcalıklar ve yetkiler tanımanın yanı sıra, kamu yararını gözetme yükümlülüğü başta olmak üzere, önemli sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Kişi, kamu görevine kendi isteği ile girmekle bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayılmakta olup kamu hizmetinin kendine has özellikleri, bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kılmaktadır (İhsan Asutay, B. No: 2012/606, 20/2/2014, § 38). Kamu hizmetlerinin sürekliliğini ve aksamadan yürütülmesini temin etmek idarenin anayasal yükümlülüklerindendir. İdarenin bu yükümlülüğünü ifa etmek amacıyla kamu görevlilerinin çalıştığı yer ve alanların değiştirilmesine ilişkin tasarruflarda bulunması tabiidir. Bu açıdan -kamu hizmetleri yürütülürken- bazı alanlarda ve yerlerde ortaya çıkan personel ihtiyacının giderilmesi veya hizmetin daha iyi yürütülmesinin sağlanması amacıyla kamu görevlilerinin görev yerinin değiştirilmesi hususunda idarenin takdir yetkisinin bulunduğu kabul edilmelidir. Bununla birlikte kamu görevlilerinin görev yerlerinin değiştirilmesindeki takdir yetkisi kullanılırken Anayasa'da güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının devlete yüklediği pozitif yükümlülükler de dikkate alınmalı, görev yeri değişikliğine tabi tutulan kamu görevlisinin menfaatleri ile idarenin ihtiyaçları arasında makul bir denge gözetilmelidir. Bu dengenin kurulup kurulmadığının denetiminde derece mahkemelerinin ortaya koyduğu gerekçeler büyük önem taşımaktadır (AYM, *Nurbani Fikri*, B. No: 2014/2502, 11/10/2018, para. 53).

**32.** Sonuç olarak, dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgeler ve ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Jandarma Genel Komutanlığı'nın atama işlemlerinde kamu yararı ve hizmet gereklerini gözeterek takdir yetkisini kullandığı, Jandarma Genel Komutanlığı Subay, Astsubay ve Jandarma Atama Yönetmeliğinin 45'inci maddesinde yer alan düzenleme neticesinde bakım sorumluluğunun aile bireyleri arasında paylaştırılabileceği gerekçesinden hareketle sağlık mazeretine dayalı atamalarda "tek çocuk/tek kardeş" olma şartının aranmasının kamu hizmetinin gereklerine uygun olduğu, muhatap nezdinde makul düzenleme yükümlülüğünün ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

## **V. KARAR**

**A.** Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

**B.** Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

**C.** Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/9/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

**Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.**

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

**e-imzalıdır**

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN  
Kurul Başkanı

**e-imzalıdır**

Muhammet Ecevit CARTİ  
II. Başkan

**e-imzalıdır**

Dilek ERTÜRK  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Av. Fatma ÇINAR  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Av. Selami AÇAN  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Av. Erol GÖKDÖL  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Av. Melahat DEMİR  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Selma ÖZTÜRK PINAR  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Evren BAŞAR  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Dr. Ömer ÇELEN  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Tayyip UÇAR  
Kurul Üyesi

**Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.**

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: